

gette kedvenc hangszerét. Amikor vigadni, felejteni akart, ő is társul hívta a zenészeket, hasonlóan ahhoz, amikor a templom lépcsőfokain felfele haladtak, legkedveltebb szerzeményeit zenésztársaival és az egész gyülekezettel együtt énekelték. A zsoltárok között volt dicsőítő, hálaadó, panaszkodó, sőt átkozódó zsoltár is. Ez utóbbiakban primitív módon a nép ellenségeire szórták átkaikat. Valószínű, hogy már e korban szükségét érezték annak, hogy ezek helyett „új énekeket” énekeljenek. (Zsolt 149,3)

Unitárius istentiszteletünk szerves részét képezik ma is az orgonával kísért énekeink. Külföldi látogatóinkat amikor megkérdezték, hogy a vallásos szertartásaink közül melyik tetszett a leginkább, azt válaszolták, hogy a gyülekezet szép éneklése. Zenetanáraink, kántoraink, népköltőink sok alkotása van az énekeskönyvünkben. Némelyik hitelvileg már nem egyezik a mai felfogásunkkal, túlhaladtuk azokat, de a híveink megszokták, szeretik, s emiatt még meg kell tűrnünk az énekeskönyveinkben. Nyugatról felénk áramló hitfelekezetek gyakorlata között van olyan is, amikor a zenével kevert éneket a táncmozdulatokkal is egybekapcsolják, azaz táncolva, zenélve, énekelve magasztalják az Istent. Nálunk még idegen ez a gyakorlat. De tovább is szeretnünk, énekelniünk kell a zsoltárokat, az énekeskönyvben levő énekeinket. Tanulják meg ezeket a gyerekek, ifjak, bajainkban reménységet nyújtanak, vigasztalnak, sok gonddal viaskodó lelkünk csodagyógyszerei lehetnek. Ámen.

AZ IGAZ BARÁT

1Sám 18, 1–4

Lezajlott már a nagy ütközet Elah völgyében. Góliát feje porba hullott a saját kardjától, melyet a fürge pásztorfiú, Dávid a kezébe kaparintott. Hanyatt-homlok menekül az ellenség. Örömittasan vigad a győztes nép. Hogyne, mikor Isten arra segítette őket, hogy legfélelmetesebb ellenségeiken bosszút álljanak. Mint ilyenkor rendszeren történni szokott, a népi énekesek már pengetik lantjukat, s vers-beszédben éneklik a győztes ifjú bátorságát, nemsejtett győzelmét. Saul, a király már házába hívta a pásztorfiút, megjutalmazta, megtisztelő szerepet adott neki a hadsereg kötelékében, ezredesi rangot adva neki. A hazafelé igyekvő táborban ott van Jónatán, a király fia is, korra, termetre Dávidhoz hasonló, neveltetése királyrihoz méltó, szíve, érzésvilága a bölcsékéhez méltó volt. Szívük mély barátságra készíti őket, bár ez volt első találkozásuk, Jónatán úgy megszerette Dávidot, mint a saját lelkét. A szövetkezés látható jeleként Jónatán levetette a felső ruháit, hadiöltözetét, és Dávidnak adta, fegyverzetével együtt. Cselekedetét harsogó tetzésnyilvánítás követte. Ez valóban haláláig tartó barátság leend. A király és fia a mámorittas boldog nép előtt haladt át az ünneplő falvakon. Az egyik

faluban azonban csalódás éri a királyt. Hiszen az üdvözlésére soraközött nép kórosszerűen így énekel: Megverte Saul is az ő ezerét, Dávid is meg az ő tízezerét. A fiatal pásztorfiú észre sem veszi diadal kábulatában az összehasonlítás értelmét, csak önfeledten integet a hódolói felé. De nem így a király. Ajkába harap: Hát ilyen hálátlan és feledékeny a nép? Ő száz csatában vett részt, győzött, nem ilyen látványosan, mint a pásztorfiú, de országkormányzása, népe érdekében eddig kifejtett tevékenysége mégis csak felér a pásztorfiú szerencsés parittyás hőstettével. Arca elsötétül, szeretne korbácsával az éneklők arcába sújtani, de fékezi magát. Bensejében már dúl a kétség: ez a pásztorfiú cselekedetével kétségessé teszi fia, Jónatán részére a királyi pálca öröklését. Az eddigi csodálat gyűlölséggé változik a szívében.

Mielőtt balsejtelme valósággá válna, ezt az ifjút el kell veszejteni – fogalmazódik meg a királyban a gondolat. De aljas tervét nem szabad nyíltan kimutatnia, azt a jóság pólyájába kell csomagolnia. Mi lenne ennél jobb módszer: felajánlja részére feleségül először a nagyobbik, majd egyik kisebbik lányát, Mikált. A lány forró szerelemmel kötődik a házasságban Dávidhoz. A halálos fenyegetettség állapotában apja ellenére is a férj védelmére kel (19,11–18). A király oktalan haragja Dávid ellen még fokozódik: öljétek meg őt – adja ki az alattomos parancsot a hozzá közel állóknak, valamint a fiának, Jónatánnak. Ez azonban őszintén szereti, becsüli barátját, Dávidot, s védelmébe veszi: Ne vétkezzék a király Dávid ellen, az ő szolgája ellen, mert ő nem vétett neked. Sőt szolgálata felette hasznos volt neked. Szabadulást szerze Izraelnek. Saul látszólag hallgatott is Jónatán tanácsára, de gyarló ember volt, aki sok csatában győzedelmeskedett az ellenség felett, de nem tudta legyőzni önmagában a gyarlóságot. Hogy lelke szomorúságát dallal orvosolja, Dávidot arra kérte, hogy hangszerével, dalával felvidítsa őt. Egy nem várt pillanatban féltékenysége arra készíti, hogy dárdájával átszúrja a mit sem sejtő Dávidot, de az félreugrik a dobás irányából, és sértetlen marad. Érti, hogy nincs biztonságban az élete, menekülnie kell. Tervét közli a barátjával, aki vigasztalja, rejtegeti, baráti csókjaival halmozza a csüggedő ifjút: Ne félj, te leszel Izrael királya, s én második leszek melletted az országban.

Újabb háború fenyegeti Izraelt. Dávid tudja kötelességét: az amálekíták ellen harcba kell szállania. Ugyanezt teszi Jónatán is apjával, Saullal együtt, de ők a filiszteusok ellen teszik ugyanezt. Dávid győzedelmeskedik most is, de a király és Jónatán fia elesik a csatában. Dávid szíve fájalmát verses dalban örökíti meg: Sajnálalak testvérem, Jónatán, kedves voltál nekem nagyon. Hozzám való szereteted csodálatra méltóbb volt az asszonyok szerelménél.

Dávid és Jónatán barátsága példa lehet minden ifjúnak, minden nemzet-hez, társadalmi közösséghez, valláshoz tartozó embernek. Az igazi barátság lényege a szeretet, amelyet Pál apostol így fejez ki: Nem irigykedik, nem nézi a maga hasznát, mindent eltűr, mindent elfedez, soha el nem múlik.

Sajnos a mi korunkban inkább érvényes az a mondás, hogy a barátság olyan, mint a só. Derűs időben kemény, esőben szétmálló, puha, olvadékony. Ezzel ellentétben ma is a Biblia ama intésére érdemes figyelni: minden időben

szetet, aki igaz barát és testvérül szegődik a nyomorúság idejére. Mindenkinek, férfinak, nőnek, ifjúnak, öregnek szüksége van az őszinte barátira. Van olyan élethelyzetünk, amit magunk nem vagyunk képesek megoldani. Kell valaki, akivel megosztjuk fájdalmainkat, panaszainkat. A baj az, hogy sokszor barátunk kiválasztásánál tévedünk. Van olyan „barát”, aki visszaél a bizalommal. Lehetett igaza annak az embernek is, aki azt mondta: A barátaitól ments meg Uram engem, az ellenségeimmel magam is elbánok. Vannak, akik ezt vallják: Légy jól mindenkivel, de ne engedj túlságosan közel magadhoz senki barátot, a titkodat ne bízod rá senki barátodra, mert akkor az már nem titok, visszaélhetnek a bizalmaddal. Amit nem akarsz, hogy megtudjanak az ellenségeid, azt ne mondd el barátaidnak. Még egy közmondás kívánkozik ide: mada-
rat tolláról, embert barátjáról ismernek meg. A szereteten alapuló, őszinte barátság megtermékenyítően hat a lélekre. Ez esetben úgy kell szeretned barátodat, mint saját lelkedet. Hogy szereti az ember saját lelkét? Úgy, hogy vigyáz rá. Tápláld magadban a barátság érzését. Ámen.

MAGUNK CSALÁSA

1Jn 1,8

Egy kedves kis mesét olvastam egyszer, a címe: Seprűkötő Jakab. Arról szól, hogy Jakab nem tudja fenntartani magát a seprűkötésből, mert az emberek elszoktak a sepregetéstől, megbarátkoztak a szemetes állapottal, nem vásárolnak seprűt. Elhatározza, hogy ezután lopásból él. Igen, de kitől lopjon és mit? A lopásért tömlőcbe kerülhet. Gondolja tehát, hogy saját magától lop, mert így nem áll fenn semmi veszély. Kiteríti a bokorra a kabátját. Közelébe lopózik és leemeli onnan, majd elszalad és elrejt valahol. Boldog, hogy sikerrel járt az első lopási kísérlete.

Mesénk hőséhez hasonlóan a valóság emberei is sokszor követnek el ilyen műveletet.

a. Fiatal iskolás fiúkat és lányokat láttam nemrég egy helyen cigarettázva: Próbálgatták nyelni a füstöt, köhögtek és tikkadoztak ezenközben. Szerettem volna odaszólni nekik: Ne lopjátok meg saját egészségeteket!

b. Helységünkben a közismert „talponálló” előtt a havas úttesten feküdt egy ember. Fejéről tovagurult a szennyes báránybórsapka, köhécselt. Valaki próbálta talpra állítani, de sikertelenül. A beszedett alkohol annyira elkábította, hogy nem volt ura végtagjainak. Mi, az ott elmenők sajnálkoztunk rajta: Ennek sem lehet már nagyon sok hátra. Sikerül véglegesen meglopnia a még létező kevés egészségét.

c. Képes újságok gyakran hoznak felvételeket a világ különböző táján élő fiatalokról, akik a kábítószerek hatására kilépnek a valóságok világából, és a